

Programma voor Toetsing en Afsluiting
MAVO 3
2023-2024

Inhoud

Algemene informatie	3
De zak-/slaagregeling	3
Herkansing onderdelen schoolexamen	3
Te laat inleveren van praktische opdrachten en handelingsopdrachten	4
Het profielwerkstuk	4
Rekenen	4
Lichamelijke Opvoeding	5
Informatie per vak	6
Betekenis van de kolommen	6
Aardrijkskunde (ak)	7
Biologie (bi)	8
Duits (du)	8
Economie (ec)	9
Engels (en)	9
Frans (fa)	9
Geschiedenis (gs)	9
Kunstvakken 1: tekenen (art2d) en ckv	9
Lichamelijke Opvoeding (lo)	11
Loopbaanoriëntatie (lob)	12
Muziek (mu)	12
Natuur- en scheikunde 1 (nask1)	13
Natuur- en scheikunde 2 (nask2)	13
Nederlands (ne)	13
Wiskunde (wi)	13

Algemene informatie

Beste leerlingen, voor je ligt het PTA van mavo 3. In mavo 3 maak je voor het eerst toetsen die mee gaan tellen voor het schoolexamen. Het schoolexamen is een deel van het eindexamen dat je in mavo 4 af gaat ronden. In dit document vind je het overzicht van de toetsen per vak voor het schoolexamen die je in mavo 3 gaat maken. De cijfers van de toetsen die in dit PTA staan neem je mee naar het examenjaar. Naast dit PTA ontvang je ook een programma van toetsing en doorstroming. Hierin staat voor alle vakken welke toetsen je in de toetsweken krijgt. Toetsen die alleen voor de overgang meetellen staan wel in het programma van toetsing en doorstroming, maar niet in dit PTA.

Zorg ervoor dat je goed op de hoogte bent wat er van je verwacht wordt en bespreek vragen met jouw mentor als iets niet helemaal duidelijk is. Uiteraard wil jouw mentor ook helpen met plannen. Dat was natuurlijk al belangrijk en is voor toetsweken nog belangrijker.

Veel succes en (leer)plezier dit schooljaar!

De zak-/slaagregeling

Het eindexamen bestaat uit het schoolexamen (SE) en het centraal schriftelijk eindexamen (CSE). Het schoolexamen wordt afgenomen in klas 3 en klas 4. Binnen het schoolexamen vallen de SE-toetsen van de vakken en het profielwerkstuk.

Het schoolexamen en centraal schriftelijk examen tellen beiden even zwaar bij de bepaling van het eindcijfer van het desbetreffende vak.

Een kandidaat is geslaagd als hij/zij aan de volgende voorwaarden voldoet:

- Het gemiddelde cijfer van de toetsen van het centraal examen is 5,5 of hoger.
- Voor Nederlands is het eindcijfer 5 of hoger behaald.
- Alle vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld:
 - alle eindcijfers zijn een 6 of hoger, of;
 - er is voor één vak een 5 behaald en voor de rest of hoger, of;
 - er is voor één vak een 4 behaald, voor één vak een 7 of hoger en voor de rest een 6 of hoger, of;
 - er is voor twee vakken een 5 behaald voor één vak een 7 of hoger en voor de rest een 6 of hoger.
- De eindbeoordeling voor kunstvakken 1, lichamelijke opvoeding en het profielwerkstuk is Voldoende of Goed
- De kandidaat zonder wiskunde in het pakket heeft het reken-PTA afgelegd.

Herkansing onderdelen schoolexamen

De toetsen genoemd in het PTA kunnen onder bepaalde voorwaarden opnieuw gedaan worden. De regeling is als volgt:

- 1) In het PTA en het PTD staat per toets aangegeven welke toetsen herkanst kunnen worden.
- 2) Wie door ziekte een toets heeft gemist haalt deze toets in, maar verliest zijn/haar recht om de toets opnieuw te doen. Zo ook degene die ziek is op het moment dat de toets opnieuw wordt afgenomen.

- 3) De eerste keer dat een leerling in een toetsweek ziek is, heeft hij/zij volledig recht op de herkansingen voor de toetsen die niet ingehaald hoeven te worden. Is een leerling ook ziek in één van de volgende toetsweken van het schooljaar, dan heeft hij/zij geen recht op herkansing voor de toetsen van die toetsweek. In uitzonderlijke situaties kan hiervan afgeweken worden. Hiervoor kan de leerling een aanvraag voor een herkansing bij de afdelingsleider indienen.
- 4) De school beschouwt herkansingen niet als automatisch recht van de leerling, maar als extra mogelijkheid die de leerling kan krijgen om de stof beter te beheersen. Hierbij verwacht de school extra inspanning van de leerling zodat de herkansing daadwerkelijk tot resultaatverbetering leidt.
- 5) De leerling mag van iedere periode 1 toets opnieuw afleggen. Dit mag een voortgangstoets of schoolexamentoets zijn.
- 6) De eerste toetsweek begint 10 november; de herkansingen zijn op 13 en 14 december.
- 7) De tweede toetsweek begint 19 januari; de herkansingen zijn op 27 en 28 februari.
- 8) De derde toetsweek begint 26 maart; de herkansingen zijn op 27 mei.
- 9) De vierde toetsweek begint 27 juni, de herkansingen zijn op 9 juli.

Te laat inleveren van praktische opdrachten en handelingsopdrachten

Leerlingen die een praktische opdracht of handelingsopdracht te laat inleveren, verliezen het recht op een herkansing voor die periode of moeten verschijnen voor de examencommissie waar een passende maatregel vastgesteld wordt. Zorg er dus voor dat je je houdt aan de deadlines die genoemd zijn in het PTA.

13 Juni is het laatste reguliere moment waarop praktische opdrachten en handelingsopdrachten ingeleverd kunnen worden. Leerlingen die dan nog niet alle praktische opdrachten en handelingsopdrachten ingeleverd hebben, moeten op 14 juni buiten de lessen om op school de openstaande opdrachten afronden. Dit staat los van de maatregelen voor het te laat inleveren.

Het profielwerkstuk

Het profielwerkstuk betreft een vakoverstijgend thema dat past binnen de sector. De kandidaat dient aan het profielwerkstuk ten minste 20 uur te besteden. De beoordeling vindt plaats door minimaal twee docenten. Het resultaat wordt apart op de cijferlijst vermeld. De waardering moet 'voldoende' of 'goed' zijn.

In het kader van het profielwerkstuk verzamelt de kandidaat schriftelijke documentatie. Het profielwerkstuk gaat bij voorkeur over maatschappelijk relevante onderwerpen of onderwerpen die te maken hebben met de beroepswereld die bij de sector past. Aan het profielwerkstuk wordt eind van de derde of halverwege de vierde klas gewerkt, afhankelijk van het jaarrooster.

Rekenen

Het PTA-onderdeel rekenen is een verplicht onderdeel van het schoolexamen voor leerlingen die geen wiskunde hebben. Voor rekenen maken de leerlingen in mavo 4 een rekentoets. Iedere leerling zonder wiskunde moet het PTA-onderdeel hebben afgerond, maar het cijfer is niet van invloed bij de bepaling van de examenuitslag. Het wordt wel op de officiële cijferlijst vermeld.

Lichamelijke Opvoeding

Algemeen

- De activiteiten kunnen gewisseld worden. Alles wordt aangeboden.
- De leerlingen zijn verplicht deel te nemen aan de sporttoernooien. Sommige onderdelen kunnen alleen tijdens deze toernooien worden beoordeeld.
- In geval van langdurige ziekte of blessure neemt de leerling contact op met de docent LO. In overleg met de docent LO en de afdelingsleider wordt vastgesteld welke procedure gevolgd moet worden om aan de eisen van het vak lichamelijke opvoeding te voldoen.
- De leerling dient zelf zorg te dragen voor vervoer naar buitenschoolse sportaccommodaties.

De beoordeling

- De beoordeling van de onderdelen bestaat uit de letters O, V en G voor respectievelijk 'onvoldoende', 'voldoende' of 'goed'.
- De eindbeoordeling 'Onvoldoende' wordt toegekend als de beoordeling van een of meer lesperiodes 'Onvoldoende' is.
- Voor de eindbeoordeling 'Voldoende' moet voor alle lesperiodes minimaal 'Voldoende' zijn behaald.
- De eindbeoordeling 'Goed' wordt toegekend als minimaal de helft van de beoordelingen met 'Goed' zijn beoordeeld.

Informatie per vak

Betekenis van de kolommen

Per vak staat per onderdeel een aantal kolommen met informatie. In de tabel hieronder staat de betekenis toegelicht.

Toets	Leerstof-omschrijving	SE leerstof voor	Eindtermen	Soort en tijdsduur	Planning	Herkansbaar	Weging
Code van de toets in Magister.		SE = leerstof wordt alleen in het schoolexamen getoetst (bijvoorbeeld: Kijk-/luistertoetsen). SE + CE = leerstof wordt zowel op het schoolexamen, als het eindexamen getoetst (bijvoorbeeld: leesvaardigheid voor Nederlands). Eigen = Eigen keuze van de school voor leerstof. Dit valt buiten de verplichte examenstof.	De termen verwijzen naar het onderdeel van het examenprogramma per vak dat te vinden is op www.examenblad.nl .	Soort toets. Definities zijn te vinden in de visie op toetsing en examinering (www.bonhoeffer.nl/schoolexamen).	Exacte datum of week. Let op: te laat inleveren van examenwerk kan een herkansing kosten!	ja/nee	Wegingsfactor voor rapport en percentage voor schoolexamen.

Eindtermen *Vaardigheden* (domein A bij talen en zaakvakken) en *Oriëntatie op studie en beroep* (domein F bij Nederlands en moderne vreemde talen)

Bij exacte vakken en zaakvakken bestaat domein A van de eindtermen uit algemene vaardigheden. Deze vaardigheden zijn niet afsluitend te toetsen en worden daarom in samenhang met de andere domeinen getoetst. Als volgens de eindtermen van een vak domein A vaardigheden zijn, dan wordt dat niet apart in het PTA vermeld.

Voor moderne vreemde talen is domein F Oriëntatie op studie en beroep. Ook voor dit domein geldt dat het in samenhang met de andere domeinen getoetst zal worden en niet in de overzichten per vak zal staan.

Aardrijkskunde (ak)

Toets	Leerstofomschrijving	SE leerstof voor	Eindtermen	Soort en tijdsduur	Planning	Herkansbaar	Weging voor SE
ak311	Hoofdstuk 1: Arm en Rijk	SE	K 7 V 4	Schriftelijk 100 min.	Toetsweek 1	ja	7,5%
ak341	Oriëntatie op leren en werken		K 1	Handelingsopdracht	januari	nee	-
ak312	Basisvaardigheden en leervaardigheden	SE	K 2,3 V 7,8	Schriftelijk 100 min.	Toetsweek 3	ja	7,5%
ak313	Hoofdstuk 2: Bronnen van energie	SE	K 5 V 2	Schriftelijk 100 min.	Toetsweek 4	ja	7,5%
ak314	Praktische opdracht Grenzen en Identiteit (Hoofdstuk 3)	SE	K 9 V 6	Praktische opdracht	periode 2, inleveren 2-2-24	nee	7,5%

De eindtermen K2,K3 en V7,8 (vaardigheden) komen voor in alle toetsen en PO's

Biologie (bi)

Toets	Leerstofomschrijving	Leerstof voor:	Eindtermen	Soort en Tijdsduur	Planning	Herkansbaar	Wegining SE
Bi311	praktijktoets 1: Practicumvaardigheid	SE+CE	K2, K3, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12 en K13	Praktische opdracht 2 lesuren	Toetsweek 1	nee	2,5%
Bi312	Thema 5 Stevigheid en beweging. Thema 8 Gedrag	SE+CE		Schriftelijk	Toetsweek 2	ja	10%
B313	Praktijktoets 2: Onderzoeksvaardigheden	SE+CE	K2, K3, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12 en K13	Praktische opdracht min 6 lesuren	Toetsweek 4	nee	2,5%
	Thema 3 Erfelijkheid en Evolutie Thema 4 Ordening	SE+CE		Schriftelijk	Toetsweek 4	ja	10%

Duits (du)

Voor het vak Duits zijn er geen schoolexamens (PTA-onderdelen) in 3 mavo.

Economie (ec)

Toets	Leerstofomschrijving	SE leerstof voor	Eindtermen	Soort en tijdsduur	Planning	Herkansbaar	Weging voor SE
ec311	Consumptie en consumentenorganisaties Hoofdstuk 2, 3 en 4	SE	K4B	Schriftelijk 50 min	Toetsweek 2	ja	10%

Engels (en)

Toets	Leerstofomschrijving	SE leerstof voor	Eindtermen	Soort en tijdsduur	Planning	Herkansbaar	Weging voor SE
en341	Spreekvaardigheid: presentatie	SE	K6, V5	Handelingsopdracht	Periode 3 en 4 Tijdens de les	Moet naar behoren zijn afgerond	-

Frans (fa)

Voor het vak Frans zijn er geen schoolexamens (PTA-onderdelen) in 3 mavo.

Geschiedenis (gs)

Toets	Leerstofomschrijving	SE leerstof	Eindtermen	Soort en tijdsduur	Planning	Herkansbaar	Weging voor SE
gs311	H5 Koude Oorlog §1 t/m 8	SE	K9 V7	Schriftelijk 50 min.	Toetsweek 2	ja	5%
gs312	H6 Het conflict tussen Israël en de Arabische wereld §1 t/m 5	SE	K11 V8	Schriftelijk 50 min.	Toetsweek 3	ja	5%
gs313	H3 Sociale zekerheid en verzorgingsstaat in Nederland §1 - 4 + H4 Nederland na 1945: cultuur en mentaliteit §1 t/m 4	SE	K1,4,6	Schriftelijk 50 min.	Toetsweek 4	ja	5%

Deze onderwerpen zijn drie van de zes keuzekerndelen uit de syllabus die behandeld moeten worden in het SE. K2 en K3 worden in samenhang met de andere eindtermen op iedere toets afgenomen.

Kunstvakken 1: tekenen (art2d) en ckv

Af te sluiten vakken aan het einde van het derde leerjaar. Voor deze vakken is geen centraal examen

Toets	Leerstofomschrijving	SE leerstof voor	Eindtermen	Soort en tijdsduur	Planning	Herkansbaar	Weging voor SE
Art2d							
art2d311	KV1 (art2d) Stilleven	SE	KV/K/2	P.O.	22 september 2023	nee	5%
art2d312	KV1 (art2d) Huis	SE	KV/K/2	P.O.	3 november 2023	nee	15%
art2d313	KV1 (art2d) Cartoon	SE	KV/K/2	P.O.	19 januari 2024	nee	15%
CKV							
ckv311	Cultureel zelfportret	SE	KV/K/1	P.O.	17 november	Nee	15%
ckv312	Verdiepen in een kunstvorm	SE	KV/K/2, KV/K/3	P.O.	2 februari	Nee	15%
ckv313	Eindopdracht / Maakdag	SE	KV/K/2, KV/K/3	P.O.	1 maart	Nee	20%
ckv314	Reflectieopdracht + kunstdossier	SE	KV/K/4	P.O.	5 april	Nee	15%

NB De activiteiten die voor CKV door school georganiseerd worden, dienen te worden bijgewoond door de leerling. Indien een leerling die dag absent is, dient deze de activiteit in eigen tijd in overleg met docent in te halen of wordt er een alternatieve opdracht aangeboden

Lichamelijke Opvoeding (lo)

Voor lichamelijke opvoeding is geen centraal examen

In het overzicht hieronder staan de onderdelen van het Schoolexamen vermeld die in het derde leerjaar zijn ingepland. Voor ieder onderdeel moet minimaal de beoordeling Voldoende zijn toegekend om in het examenjaar dit vak met de eindebeoordeling Voldoende of Goed te kunnen afsluiten

Toets	Leerstofomschrijving	Eindtermen	Soort en tijdsduur	Planning	Herkansbaar	Weging voor SE
lo311	Bosloop / Vijverloop 3,6km	K 1,2,3,7	Handelingsdeel	per 1 of 4	ja	
lo312	Spel	k 1,2,3,4	Handelingsdeel	per 1,2,3,4	ja	
lo313	Bewegen en Muziek	k 1,2,3,6	Handelingsdeel	per 2 of 3	ja	
lo314	Turnen	k 1,2,3,5	Handelingsdeel	Per 2 of 3	ja	
lo315	Deelname sporttoernooi	k 1,2,3,4	Handelingsdeel	per 3	nee	
lo316	Inzet	k 1,2,3	Handelingsdeel	per 1,2,3,4	nee	
lo317	Aanwezigheid	k 1,2,3	Handelingsdeel	per 1,2,2,4	nee	
	Dit is de complete beoordeling van leerjaar 3 en gaat mee als se-beoordeling naar leerjaar 4					Voldoende of Goed gaat mee naar mavo 4 als SE

NB Het vak lo is een contacturenvak, dat wil zeggen, dat de leerling elke les aanwezig dient te zijn. Heeft een leerling een PTA-onderdeel niet afgesloten als gevolg van afwezigheid, blessure of onvoldoende resultaat, dan moet dit onderdeel, zo mogelijk in lestijd of tijdens een centraal inhaalmoment ingehaald of herkanst worden. Is dit door omstandigheden niet mogelijk dan kan er een opdracht gegeven worden. Daarbij is onder meer te denken aan een training bezoeken met een verslag schrijven, helpen op een toernooi voor de onder- of bovenbouw, of een verdiepingsopdracht maken. Dit zal in overleg met de docent besproken worden. De leerling dient zelf actie te ondernemen.

In geval van langdurige ziekte/blessure wordt in overleg met docent en afdelingsleider vastgesteld hoe aan de verplichtingen voldaan kan worden.

Loopbaanoriëntatie (lob)

Toets	Leerstofomschrijving	Eindtermen	Soort en tijdsduur	Planning	Herkansbaar	Weging voor SE
lob341	Pitch; Wie ben ik? Qompas stap 1	Motievenreflectie werk-exploratie netwerken	Handelingsopdracht	Periode 1	nee	
lob342	Stage en Open Dag Reflectieverslag Stage en Open Dag Qompas stap 2, 3 en 4	Motievenreflectie werk-exploratie netwerken	Handelingsopdracht	Periode 2/3	nee	
lob343	Presentatie loopbaandossier Qompas stap 5	Motievenreflectie werk-exploratie netwerken	Handelingsopdracht	Periode 4	nee	

Muziek (mu)

Toets	Leerstofomschrijving	SE leerstof voor	Eindtermen	Soort en tijdsduur	Planning	Herkansbaar	Weging voor SE
mu311	Presentatie over een muzikaal onderwerp.	SE	MU/V/1	Praktische Opdracht 50 min.	Periode 3	nee	10%
mu312	Improviseren/Componeren	SE	MU/K/5	Praktische Opdracht 50 min.	Periode 4	nee	10%

Natuur- en scheikunde 1 (nask1)

Toets	Leerstofomschrijving	SE leerstof voor	Eindtermen	Soort en tijdsduur	Planning	Herkansbaar	Weging voor SE
nask1311	H5 Licht, H2 Weer, H8 Atomen & straling	SE	K1,2,3,7,10,11, 12 en V3	Schriftelijk 100 min.	Toetsweek 3	ja	20%

Natuur- en scheikunde 2 (nask2)

Toets	Leerstofomschrijving	SE leerstof voor	Eindtermen	Soort en tijdsduur	Planning	Herkansbaar	Weging voor SE
nask2311	Hoofdstuk 2 <i>Water</i> + Hoofdstuk 3 <i>Mengsels scheiden</i>	SE + CE	K: 8.13	Schriftelijk 50 min.	Toetsweek 2	ja	5%
nask2312	Hoofdstuk 5 <i>Chemische reacties</i> + Hoofdstuk 6 <i>Metalen</i>	SE + CE	K: 9.14	Schriftelijk 50 min.	Toetsweek 4	ja	5%

Nederlands (ne)

Voor het vak Nederlands zijn er geen schoolexamens (PTA-onderdelen) in 3 mavo.

Wiskunde (wi)

Toets	Leerstofomschrijving	SE leerstof voor	Eindtermen	Soort en tijdsduur	Planning	Herkansbaar	Weging voor SE
wi311	H3 en H5	SE + CE	K2,4,5,6,7 V1,3	Schriftelijk 50 min.	Toetsweek 2	ja	10%
wi312	Statistiek (H6)	SE	K1,2,3,7	Praktische Opdracht	Inleveren: week 2	nee	5%
wi313	H7 en H8	SE + CE	K2,4,5,6,7 V1,3	Schriftelijk 50 min.	Toetsweek 3	ja	10%